

Štampa vsak četrtak in velja
za poštno vredn. v Mariboru
in pošiljanjem na dom
na celo leto 32 D, pol leta
20 D, četrt leta 8 D. Izena
Slovenskega 64 D. Naročnina
se pošlje na upravnishve
Slomšek, Gospodarka v Mariboru,
Koroška cesta 5. —
List se pošilja do odpo-
usti. Naročnina se plačuje
naprej. Tel. interurban 113.

Posamezna številka stane 130 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru,
Koroška cesta 5. Rokopis
se ne vrača. Upravišišve
sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.
Cene inseratov po dogovoru.
Za večkratne oglase primeren
popust. Nezaprete reklamacije
so poštnine proste. Čekoval
račun poštnega urada Ljub-
ljana 10.603. Telefon inter-
urban 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

30. številka.

Maribor, dne 29. julija 1926.

60. letnik.

Za proglasitev Slomška — blaženim.

Slomšek — božji mož.

Dobri Bog deli posameznim narodom v času preizkušnje moč, da ga vodijo po pravi poti, ki končno pelje k — Bogu samemu. Takega božjega moža je dobil slovenski narod v lavantinskem škofu Slomšku.

Anton Martin Slomšek je živel in deloval v času, ko se je naš narod začel zavedati svoje narodnosti, ko pa je tudi pod krinko skrit se začel širiti pri nas liberalizem, svobodnjaštvo v vsem, brezverstvo. Da bi pa Slomšek svoj narod obvaroval pred to nevarnostjo, mu je sklenil dati čimveč solnce krščanske omike. Zato je sebi in vsem postavil geslo: »Sveta vera bodi nam luč, materin jezik bodi nam ključ do edine zveličavne narodne omike.«

Po tem geslu je deloval. Sveto je bilo njegovo delo že samo po sebi in po njegovem blagem namenu. Sveto je bilo, ker je radilo in se rodi toliko sadov krščanske omike med slovenskim narodom, kakor morda ne delo koga drugega. In slovenski narod je tako zaupal na svetost Slomška, da se mu je začel priporočevati, da je začel njegov grob obiskovati. In vedno pogostejše se je pojavljala svetost Slomškove priprošnje, vedno številnejše so postajale zahvale za uslišano molitev. Tiho, a neizgovorjeno je bilo hrepenenje slovenskega naroda, postaviti Slomška na — oltar.

Dokazi Slomškove svetosti.

Predno more sv. Cerkev proglasiti koga za svetnika, mora zbrati vse različne podatke. Sedanji lavantinski škof presveti dr. Andrej Karlin je razbral to tiho željo slovenskega naroda in se je odločil za veliko delo vseh priprav, ki so v tistem potrebne. Z odlokom dne 22. 3. 1926 je imenoval mil. g. dr. Ivana Tomaziča, hišnega p. lara sv. Očeta in stolnega dekana v Mariboru, da zbere vse podatke o Slomškovi življenju ter pripravi gradivo za škofijsko komisijo, ki se bo svojedobno sestavila, da to zadevo natanko preišče, presodi in predloži na pristojnem mestu v Rimu. Na vse župne urade so bile te dni razposlane vprašalne pole, v katere bodo duhovniki vpisali vse, kar sami vedo, ali bodo od drugih izvedeli o Slomšku. Verniki bodo s prižnice povabljeni, da naj pri dušnem pastirju povedo vse, kar jim je znanega o Slomškovi svetosti. Ako kdo sam želi vprašalno pole, naj se prikladi škof. ordinarijatu v Mariboru. Tekom treh mesecev, to je do 31. oktobra 1926, naj bi se to delo izvršilo.

Pomen Slomškove svetosti.

Dasi majhen po številu, je naš narod velik po svoji omiki. Danes slovenski narod v celi naši državi kulturno najvišje stoji. Toda njegova krščanska kultura je v nevarnosti, kajti so ljudje, ki hočejo vzeti luč našemu narodu, vzeti mu sv. vero potom svojih knjig in časopisov, potom svojih organizacij, ki se že zdaj sramujejo križa in molitve. Ta nevarnost je večja, kot si jo morda predstavljamo! A kaj bo naš narod brez vere? Veliki narodi, ki so zavrgli vero, so propadli in izginili, koliko hitreje bi se to zgodilo z našim narodom. Ko pa bo Slomšek na naših oltarjih, pa bo videl narod svojega moža, ki bo pred njim kot trajni voditelj krščanske narodne omike in svetega življenja. Novo versko življenje bo prevzelo srca vseh Slovencev, tudi srca tistih, ki so si jih že ohladili po brezbožni sapi svobodomiselstva.

Zadnji Mohikanec.

Povest iz leta 1757.

Po J. F. Cooper-ju predelal Al. Benkovič.

»To bi vam jaz lahko razložil,« je rekel Heyward. »Prav dobro poznam ta glas, ker sem ga večkrat slišal na bojiščih. To je tisti grozni glas, ki z njim zakriči konj v smrtnem strahu. Ali je moj konj postal plen roparskih živali, ali pa vidi nevarnost in si ne more pomagati. V jami tega glasu nisem mogel spoznati, tu zunaj pod milim nebom pa sem prepričan, da se ne motim.«

Lovec in njegova tovariša so z največjim zanimanjem poslušali to priprosto razlago. Indijanca sta kriknila svoj izraziti »huk!«, lovec pa je malo pomislil in odgovoril: »Ne morem vam ugovarjati, ker se malo spoznam na konje. Mogoče, da se je tolpa volkov zbrala na naprej močnejši skali, plašne živali pa po svojih močeh ljudi kličejo na pomoč. Unkas,« je nadaljeval po delavarsko, »pelji se s čolnom po reki navzdol in vrzi plamenico med zverine, sicer bo naredil strah, česar ne zmorejo volkovi. Potem jutri zjutraj ne bomo imeli konj, ki jih nujno potrebujemo, da pridemo naprej.«

Pravkar je hotel mladi Indijanec stopiti v čoln, ko se je z brega oglasilo tuljenje in se hitro izgubilo v gozdovih. Bržkone so bili preplašeni volkovi pustili svoj plen in pobegnili. Unkas se je takoj vrnil. Še enkrat so se posvetovali, potem pa je rekel lovec popotnikom: »Najboljše bo, ako sedemo pod to bukev v senco, ki jo dela mesec, in počakamo, kaj nam Bog določi. Govorite šepetaje, še bolj-

Slomšek-svetnik bo vez z razkolnimi brati.

Pravoslavni Slovani so sicer krščanski, a ločeni so od prave Kristusove Cerkve, zato jim pravimo: razkolniki. Imamo sicer eno vez svetnikov z njimi, to sta sv. brata Ciril in Metod, toda ta dva sta živela tedaj, ko narod za ta razkol še ni vedel, dasi sta sv. Ciril in Metod zavrnila razkol. Slomšek pa je živel v času, ko se je narodno sorodstvo med Slovani obnovilo, ko se je pa tudi ta razkol začutil bolj kot prej kedaj. Slomšek je bil, ki je hotel ta prepad čimprej premostiti. Ustanovil je bratovščino sv. Cirila in Metoda ravno v ta namen, da prosimo za sebe in za svoje razkolne brate Slovence. Ta njegova svetniška molitev se gotovo tudi dandanes obnavlja pred oltarjem božjim in se bo obnavljala, dokler razdvojenih ne zjedini.

Zaupajmo!

Težka in dolga je pot tega hrepenenja našega naroda, da bo častil Slomška — svetnika. A trdno zaupamo, da se bo Bog ozrl na naše molitve, na naš narod in mu bo dal zavetnika svetnika. Slomšek sam nam je nekako dal poguma, ko je zapisal: »Kar se nam nemogoče zdi, lahko in hitro Bog stori!«

Nujna pomoč Sloveniji.

Letošnje leto je prineslo toliko vremenskih nezdod, kot redko katero. Deževje je povzročilo p opoljih in vinogradih veliko škodo. To škodo so razširile in povečale povodnji, ki so nastopile kot posledice dolgotrajnega deževja in nenavadno številnih in močnih neviht. Večalimani vsi deli naše države so prizadeti od vremenskih nezdod. V Baranji, to je v pokrajini med Dravo in Donavo, v Bački, na Hrvatskem, v Srbiji in drugod so nastopile povodnji, ki so poplavlile na tisoče in tisoče orolov obdelane zemlje. Na tisoče meterskih stotov žetve je s tem uničenih.

Med tistimi pokrajinami, ki so vsled deževja in povodnji in drugih nezdod to leto hudo prizadete, zavzema Slovenija mesto v prvih vrstah. Osobito naša Štajerska je trpela veliko in trpi naprej.

Naša Štajerska ima polno nereguliranih rek in potokov, ki so vsled neprestanega deževja in hudih neviht nastopali v ulogi deročih rek, katere so pokončale pridelke na poljih, pustošile travnike, rušile domove in gospodarstva poslopja. Sotla, Pesnica, Voglajna, Grajena, Savinja, Hudinja, Dravinja, Ščavnica, Bistrica itd., vse so izstopile iz svojih bregov, rušile in pustošile okolico daleč na dolžino in širino. Kar je povečalo škodo, je to, da je voda stala dolgo časa po travnikih in njivah, ker ni mogla odteči. In ne samo to. Ko je voda odtekla, so se dogodile druge nevihte in neurja, in rečice in potoki so zopet narastli ter poplavlili zemljo.

Poslanci SLS so se bodisi ustmeno bodisi s pismeniimi interpelacijami in ulogami obrnili na vlado ter jo opozorili na povzročeno škodo in na dolžnost, ki jo ima vlada izvršiti v tem oziru. V imenu vseh poslancev je predsednik Jugoslovanskega kluba dr. Anton Korošec 20. jul. vložil interpelacijo na ministrskega predsednika in na vse pristojne ministre. Interpelacija slove tako-le:

»Kakor drugi deli države, tako je tudi vsa Slovenija v ljubljanski in mariborski oblasti, osobito pa v mariborski oblasti, utrpela vsled dolgotrajnega nevremena izredno veliko škodo.

Neprestano deževje je tako napojilo zemljo, da voda ni več odtekala in vsihavala. Vsled tega se je na poležanem žitu začela kvariti bilka in klas; nastavljeni krompir

še pa bi bilo, če bi si vsak samo mislil, kar bi rad povedal.«

Lovec je govoril z resnim glasom. Vsi so se ravnali po njegovem nasvetu. Heyward je prinesel iz jame nekaj naročajev sasafrovih vej in z njimi sestram pripravil ležišče. Sam je legel v njiju bližino, pevec pa je v skalni razpoki raztegnil svoje dolge ude. Tako je minilo nekaj ur brez motenj. Luna je bila medtem dosegla vrhunec in milo sijala na mirno dremajoči sestri, ki sta se objemali v spanju. Duncan je z ogrinjačem pogrnil speči sestri ter si skalo izbral za vzglavje. David je že dajal od sebe glase, ki bi bili silno žalili njegov nežni posluš, ako bi bedel. Samo Sokol in Mohikanca so se branili spanja in so čuli neprestano. Nepremični kot skala, ki je bila kakor zrastle z njimi, so s paznim očesom pregledovali temno črto drevs na obeh straneh reke. Tako so vztrajali, dokler ni zašla luna in je slaboten svit nad vrhovi drevs na vzhodu naznanil bližajoči se dan.

Sokol se je zganil prvi. Splezal je preko skale, stresel Heywarda iz spanja in ga poklical: »Čas je, da gremo na pot. Vzbudite dami in bodite pripravljeni, da stopite v čoln, ko ga pripeljem.«

Duncan je previdno stopil k spečima sestrama in pošepetal: »Kora! Eliza! Po koncu! Čas je, da odidemo!«

Mlajša sestra je preplašena glasno kriknila, starejša pa je strahoma planila pokoncu. Ni še bil namreč izgovoril, ko se je oglasilo grozno kričanje, ki je tudi njemu vso kri pognalo k sreč. Zdelo se je, kakor bi bilo peklo izpuščilo vse svoje hude duhove, ki so sedaj vsevprek tulili in kričali. Nihče ni mogel povedati, odkod je prihajal ta hrup. Polni so ga bili gozdovi, votline, skale, rečna struga in zrak nad njo.

je začel gniti in rastlina veneti; rast koruze je zaostala; seno se ni moglo povsod pokositi in pospraviti; skratka: vsa polja in vse livade so trpele škodo.

Vse porečje Save, Drave in Mure je od vode večkrat tako narastlo, da so nastale velike poplave, ki so kulture na njivah in travnikih, v kolikor in kjer že tega ni uničilo deževje, opolnoma uničile. Travniki so od blata in peska preplavljeni, da tudi otave ni pričakovati, polja so prenamočena, vse ceste in poti poškodovane.

Hudourniki so potegnili seboj drevje, odnesli zemljo, preplavili z zemljo in kamenjem doline, raztrgali ceste in mostove. Posamezniki, občine in okrajni (cestni) zastopi so pretrpeli veliko škodo.

Ponekod so se potegnili plazovi ter odnesli s seboj hiše, vrtove, drevje in kulturno zemljo.

Vinogradi in hmeljišča se niso mogla v slabem vremenu dovoljno in pravilno razvijati, na njih so se razpasle različne bolezni in tako bo tudi na teh dveh kulturah škoda, ki čaka posestnike, ogromna.

Gospodarska kriza, ki že itak razjeda življensko moč Slovenije, se je v njej vsled neprestanega slabega vremena in mnogokratnega neurja nepričakovano poostрила, tem bolj, ker mora posestnik vsled majhnega obsega in nerodovitnosti zemlje svoje pridelke od žetve do žetve uporabiti za hrano, prodajo in nove setve ter je vsaka prihranitev preko enega leta izključena. Sloveniji preti že bodoče gospodarsko leto pomanjkanje za človeka in živino potrebnih živil, po nekaterih krajih celo glad in lakota.

A prizadeti niso samo posestniki, kočarji, viničarji, ampak tudi delavci v mestih in na deželi, ki imajo svoje vrtove, ali pa najeto zemljo. Prehranitvena kriza bode v Sloveniji, kakor se je bati, splošna.

Vsled tega predlagam v imenu vseh poslancev Jugoslovanskega kluba, katerih kraji so vsi prizadeti, sledeče nujne predloge:

1. da se takoj uradno popiše in določi nastala škoda, kjer se to še ni zgodilo;
2. da se odpiše zemljiški davek;
3. da se pri odmerjanju osebne dohodnine v polni meri uvaža letošnja ogromna vremenska škoda;
4. da se ustavi iztirjavanje davkov in vseh rubežni;
5. da se najbolj prizadetim posestnikom, kočarjem, viničarjem in poljskim delavcem dajo takoj primerne podpore;
6. da se vse podvzame, da bo imelo prebivalstvo Slovenije do prihodnje žetve dovolj hrane, da se to takoj zgoti že sedaj za popolnoma poškodovane kraje. Za popolnoma uničene posestnike naj se poskrbijo pravočasno potrebna semena;

7. da se posameznikom, a predvsem občinam in okrajem določi za popravilo poškodovanih potov, cest in mostov potrebne denarne svote;

8. da se podpore in olajšave delijo vsem prizadetim pravično in objektivno.

Naša želja bi bila, da bi mogli vso nesrečo, ki je zadnji čas zadela tudi Slovenijo, opisati in razložiti ter staviti primerne predloge tudi ustmeno pred narodno skupščino, ali potem nujne interpelacije, ali potem nujnega predloga. Ker nam ni to mogoče zaradi nezasedanja narodne skupščine, zato stavimo pismenim potom na Vas, gospod ministar, vprašanje:

Ali hočete naše stavljen predloge v polni meri uvaževati ter težko prizadeti Sloveniji nuditi hitro pomoč?

Prosim Vas zaradi važnosti zadeve takojšnjega odgovora.

Tudi Davida je predramilo strahovito kričanje. Dvignil je dolgo postavo, si z obema rokama mašil ušesa in kričal: »Kaj pa je to? Odkod ti grozni glasovi? Ali se je peklo odprlo?«

Bliski in treski iz deseterice puškinih cevi z obeh bregov so odgovorili, ko je bil neprevidno izpostavil svojo osebo. Nezavesten se je nesrečni pevec zgrudil na skalo, kjer je toliko časa mirno spal. Ko je David padel, so sovravniki od veselja divje zakričali, a tudi Mohikanca sta kljubovalno s podobnim glasom odgovorila. Streljalo se je od obeh strani brez uspeha, dokler Sokol ni pogodil in smrtno zadel napadalca, ki je bolestno zakričal. Vse je kazalo, da se je umaknil sovravniki po tej mali izgubi, kajti naenkrat je bilo vse tiho kot poprej.

Duncan je porabil to ugodno priliko, dvignil na rame nezavestno pevčovo telo in ga nesel v ozko skalno razpoko, kamor sta se bili rešili deklici.

»Revež je rešil svoj skalp,« je rekel Sokol. »Vendar nam je dokazal, da ni dobro, ako ima človek predolg jezik.«

»Ali ni mrtev?« je razburjena vprašala Kora. »Morda mu lahko s čim pomagamo?«

»Ni nič hudega. Ko se malo naspi, se zopet zave. Sedaj pa«, se je obrnil k možem, »se pripravimo na nov napad.«

In res niso dolgo čakali na njega. Zopet je odmeval zrak divjega tuljenja. Nekaj divjakov je porinilo v vodo drevesne hlode. Oprijeli so se jih in pustili, da jih je tok nesel proti otoku. Najspredejšega izmed štirih predzrežev, ki so bili že zlezli na kopno in plezali po skalah, je podrl lovčev strel, da se je prekopicnil v globočino.